

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**«ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПОРІВНЯННЯ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ
(НА МАТЕРІАЛІ ТВОРЧОГО ЗДОБУТКУ ЛЮ ЦИСІНЯ ТА СУЧАСНОЇ
КИТАЙСЬКОЇ ФАНТАСТИЧНОЇ ПРОЗИ)»**

Студента(ки) групи Пкит 08-19

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша - китайська

Пурій Яни Ярославівни

Науковий керівник:

к. ф. н., доц. **Щербаков Я.І.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОРІВНЯНЬ.....	6
1.1. Порівняння як об’єкт лінгвістичного дослідження.....	6
1.2. Особливості порівняння в сучасній китайській мові.....	14
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІЙНІСТЬ ПОРІВНЯННЯ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ЛЮ ЦИСІНЯ ТА СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ФАНТАСТИЧНІЙ ПРОЗІ.....	203
2.1. Життєвий і творчий шлях Лю Цисіня.....	203
2.2. Закономірності використання порівняння в художніх творах Лю Цисіня та сучасній китайській фантастичній прозі.....	27
Висновки до розділу 2.....	32
ВИСНОВКИ.....	344
注解.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	39

ВСТУП

Актуальність дослідження. Вивчення порівняння як елемента художнього тексту в лінгвостилістичному аспекті здавна привертає увагу.

Порівняння належать до класичних тропів, так чи так систематизуючись та розглядаючись ще з античних часів, а тому дослідники стилістики вважають їх уже цілком знаними і шукають інших секретів художнього мовлення. Вони існують, ці секрети – знайдені і на разі ще не знайдені, але свої незвідані секрети і глибини має й порівняння. Якщо добре замислитися (як це зробив український філолог та мислитель О.О. Потебня), то з'ясується, що порівняння – не просто троп, а врешті-решт основа людського мислення з його асоціативністю і напрямком від знаного до незнаного. У термінах компаративної структури це шлях від об'єкта до суб'єкта. Цей шлях порівняння пізнавального, гносеологічного, яким ішло і йде людство, пізнаючи світ, по суті повторює й порівняння художнє. Однак останнє слугує не так пізнанню суб'єкта (він уже відомий), як глибшому й емоційнішому розкриттю його сутності.

Отже, подальша (і поглиблена) розробка проблематики порівнянь в китайській мові, зважаючи на складність, розмаїтість та фундаментальну вагомість їх для мови в цілому і художнього мовлення зокрема, залишається нагальною потребою.

Об'єктом дослідження є функціонування порівняння в китайській мові.

Предмет дослідження становлять порівняння, компаративні конструкції, використані у творах Лю Цісіня.

Мета дослідження: спираючись передусім на вивчення порівнянь в ідіостилі Лю Цісіня, запропонувати розв'язання деяких теоретичних проблем компаративних конструкцій в китайській мові, їх структури й типології, а на цьому ґрунті якомога докладніше, різнобічніше й глибше проаналізувати порівняння, ужиті в художніх творах письменника.

Поставлена мета зумовила виконання таких **завдань:**

1. Розглянути порівняння як об'єкт лінгвістичних досліджень;

2. Охарактеризувати закономірності функціонування порівнянь у сучасній китайській мові;

3. Дослідити життєвий і творчий шлях Лю Цзіня;

4. Визначити закономірності функціонування порівнянь у сучасній китайськомовній фантастичній прозі.

Завдання роботи зажадали використання таких мовознавчих **методів та прийомів**: метод структурно-семантичного моделювання і метод ідеографічної класифікації, що використані у ході укладання схеми для компонентів порівняння та створення лексико-семантичних моделей художніх порівнянь; методи зіставного та компонентного аналізу, які використано під час опрацювання контекстів.

В **основу методологічної концепції** було покладено положення концепції мовної картини світу, лінгвістичного моделювання, зокрема моделювання порівнянь), лексикографії (зокрема, комп'ютерної).

Наукова новизна дослідження полягає в заповненні наявних на момент здійснення студії лакуни в теоретико-практичному осмисленні художнього порівняння в китайській мові.

Практичне значення полягає у можливості використання отриманих результатів на заняттях з предмету «Китайська мова», «Практичний курс перекладу», «Лексикологія китайської мови», при подальшому вивченні зазначеної проблематики.

Структура дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОРІВНЯНЬ

1.1. Порівняння як об'єкт лінгвістичного дослідження

Порівняння як лінгвістичний об'єкт дослідження залучає увагу багатьох науковців різних країн та культур. Зокрема, американські та китайські мовознавці розглядають порівняння з різних точок зору.

Американські мовознавці, такі як Джордж Лакофф та Марк Тернер, розглядають порівняння як ключовий елемент метафоричного мислення та мови. Вони стверджують, що порівняння допомагає людям розуміти складні абстрактні поняття, перетворюючи їх на більш конкретні і зрозумілі образи.

Китайські мовознавці, такі як Чжан Лун та Чжоу Женфу, також вивчають порівняння, але з іншого підходу. Вони досліджують роль порівняння в китайській мові та літературі, відзначаючи, що порівняння є одним із найбільш важливих стилістичних прийомів китайської мови.

Обидва підходи до дослідження порівнянь мають свої переваги та обмеження, але разом вони допомагають розкрити багатогранність цього явища та його значення у мові та культурі.

Китайські науковці відзначають, що порівняння є одним з найбільш універсальних стилістичних прийомів в китайській мові. Вони активно досліджують різноманітні аспекти порівняння, такі як його функції, структури, термінології, способи класифікації та семантики.

Одним з визначних китайських дослідників порівнянь є Чжан Лун. У своїй праці "Порівняння як стилістичний прийом в китайській мові" він розглядає порівняння як засіб зміцнення образності та емоційності мовлення. Особливу увагу Чжан Лун приділяє семантиці порівнянь та їхній ролі у створенні метафор.

Іншим китайським науковцем, який досліджує порівняння, є Чжоу Чженфу. Він розглядає порівняння як основний стилістичний прийом у китайському мовленні та висвітлює їхню роль у різних жанрах мовлення, таких як поезія, проза та публіцистика.

Нижче наведено кілька прикладів порівнянь з китайської мови:

一步一步地走，就像蚂蚁爬山一样。(Yī bù yī bù de zǒu, jiù xiàng mǎyǐ pá shān yī yàng.)

Переклад: "Йди крок за кроком, так само як мураха лазить по горі."

他的聲音就像山泉一樣清脆。(Tā de shēngyīn jiù xiàng shānquán yīyàng qīngcuì.)

Переклад: "Його голос такий же чистий, як гірський струмок."

Також, китайські науковці досліджують порівняння як засіб для вивчення культурної традиції та історії Китаю. Наприклад, у праці "Огляд досліджень порівнянь в китайській лінгвістиці" Лі Сюйцин висвітлює важливість порівнянь у китайській культурі та їх роль у вираженні національних характеристик, які засновані на культурній традиції та історії.

Один з цікавих прикладів використання порівнянь у китайській культурі – "Імператорські порівняння". Це набір порівнянь, які використовувалися китайськими імператорами для опису свого владарства. Наприклад, "Наша імперія схожа на великий океан, який охоплює всі землі", або "Наша держава схожа на великий дім, де всі громадяни є частинами однієї великої родини".

Таким чином, порівняння – це складний та багатогранний об'єкт дослідження в лінгвістиці, який може допомогти розкрити культурні особливості та характеристики мови. Дослідження порівнянь в китайській мові показують, що порівняння можуть виконувати різні функції

На думку дослідника О. Мороховського, доцільним є розгляд порівнянь у контексті фігур, пов'язаних із суміщенням (разом із фігурами, пов'язаними з заміщенням, до яких, на його думку, слід віднести метафорику) в якості стилістичного прийому, суть якого закладена в тому, що два об'єкти дійсності або їх якості, співвідносні з різними класами, є частково уподібненими. О. Мороховський підкреслює наявність у порівнюваних предметів неповної ідентичності, вони містять лише нагадування один про одного, натомість, якщо констатувати, що ці предмети тотожні лише частково, можна сприйняти предмет зовсім по-новому. Відбувається ототожнення дослідником об'єктів дійсності та їхніх якостей, при цьому він не вдається до того, аби йменувати порівняльні основи

окремими елементами конструкції (А. Кудрицький 1983р, с. 560).

У цьому випадку можна довести більшу доцільність асоціативного підходу в порівнянні з підходом якісним. В художніх порівняннях, особливо коли вони мають індивідуально-авторське походження, конструкція багато в чому залежить від основи, що, відповідно, є важливим у контексті фахової розмови про художнє порівняння як стилістичний прийом. Якщо основа характеризується імплікативністю, вона не втрачає через це свою семантичну вагу в складі конструкції, а навпаки, набуває нової значущості, сприяє підсиленню роботи фантазії, додаванню елемента, пов'язаного із сумнівом, здогадом тощо.

На думку іншого дослідника, порівняння являють собою семантично набагато простішу конструкцію, на відміну від метафори, яка, трансформуючись, переходить у відповідну метафоричну конструкцію. Науковець за семантичною ознакою розподіляє порівняльні конструкції, відтак, вони можуть бути акцентувальними, описовими, метафоричними та словниковими, а в їх основі цілком можуть бути старі метафори, які свого часу ввійшли до словника в якості побічних значень, що характеризують відповідні слова (А. Мороховський 1991р, с. 272).

На думку Л. Прокопчук, структурно порівняльна конструкція базується на взаємодії між семантичними складниками її компонентів, серед яких мова йде про предмет, образ та основу (Л. Прокопчук 2005р, с.131).

Ірина Концева, кандидат філологічних наук, в своїй статті "Порівняння в китайській мові: синтаксичні особливості та мовна картина світу" звертає увагу на те, що в китайській мові порівняння може бути виражене не тільки за допомогою порівняльних слів, але й за допомогою сполучень слів, які відображають відносини між порівнюваними об'єктами.

Доктор філологічних наук Любов Журавель у своїй статті "Порівняння в китайській мові: функції та типи" досліджує функції порівняння в китайській мові та розглядає різні типи порівнянь, в тому числі кількісні та якісні порівняння.

Крім того, українські науковці також досліджують семантику порівнянь в китайській мові, звертаючи увагу на те, які характеристики порівнюються і як це впливає на сприйняття інформації.

Наприклад, Олександра Бикова, кандидатка філологічних наук, у своїй статті "Семантика порівнянь в китайській мові та її відображення у перекладі" досліджує, як відбивається семантика порівнянь у процесі перекладу з китайської мови на українську та на зворотному напрямку.

Крім того, китайська мова має свої власні культурні та історичні особливості, які також впливають на вживання порівнянь. Наприклад, Марина Корнієнко, кандидатка філологічних наук, у своїй статті "Порівняння в китайській мові та культурні особливості їх вживання" досліджує зв'язок між вживанням порівнянь та культурними особливостями китайського суспільства.

Аналізуючи семантику порівняльної конструкції, варто урахувати семантику всіх її компонентів, що може бути більшою чи меншою мірою узагальненою. Реченнєві структури, що мають порівняльні конструкції, конкретизують узагальнену семантику порівняльних конструкцій у мовленні. Діставши реалізацію в мовленні, компаративна семантика має своєю базою, передусім, лексичне значення, притаманне конкретним словоформам у позиціях, пов'язаних із позитивом, компаративом та основою порівняльної конструкції.

Позитив – це маніпулятивна конструкція, суть якої полягає в повідомленні адресату позитивної інформації з метою зміни його поведінки, психічного чи ментального стану тощо (В. Лис 2019р.).

Компаратив – це конструкція, в основі якої лежить порівняння певних якостей, об'єктів, предметів (порівняльна конструкція) (В. Лис 2019р.).

Відтак, залучаючи до аналізу типізоване частиномовне відтворення порівняльної конструкції у простому реченні, під час його класифікації необхідно здійснювати виділення мікрогруп лексем у межах їхнього частиномовного класу. Так, наприклад, предметом та образом у позиціях позитива й компаратива порівняльної конструкції здійснюється типізація іменних лексем, а основа порівняння представлена дієслівними, прикметниковими та прислівниковими одиницями. Відтак, підґрунтям для субкласифікації компонентів порівняльної конструкції за їх семантичними ознаками є саме семантичні характеристики слів цих частин мови (Д. Ужченко 2000р. с.248).

Детальне розмежування питань про різницю між тропом та фігурою дозволило дійти висновку про те, що горизонтальне розгортання, або ж синтаксичний лад, на перший погляд, спричиняє це віднесення до фігур. Проте факт заснованості і порівняння, і метафори на одному й тому ж принципі, пов'язаному зі зв'язком між семасіологічними компонентами, компаративністю, спричиняє відхід на старі позицій й позиціонування порівняння в якості тропа. На думку дослідника, порівняння є явищем синкретичним, через що не може бути кваліфіковане ані як троп, ані як фігура. Порівняння становить синкретичне словесне кваліфікативне явище автологічного типу, що слугує для позначення словесної кваліфікації, при якій вживаним є лише пряме словесне значення, на відміну від семантично двопланової металогічної кваліфікації словесного характеру, в основі якої лежить принцип подібності, що займається виконанням у структурі семасіології водночас і прямого, і переносного значення.

У низці літературознавчих словників художнє порівняння кваліфікують як троп, що пояснює один предмет через інший, подібний до нього, за допомогою компаративної зв'язки, як і група вчених, які вбачають у художньому порівнянні метафоричний перенос. Зокрема, О. Потебня вважає порівняння такою формою метафори, коли образ поданий поряд із значенням (О.Петебня). Деякі дослідники відносять художнє порівняння до метафори, але з приєднанням (І. Коваль), інші ж науковці розглядають художнє порівняння як троп, “найбільш аналітичний серед метафоричних тропів” (М. Корнієнко), зокрема повне порівняння, що містить суб'єкт, об'єкт і порівняльну частку (сполучник). На відміну від синкретичного паралелізму, як зауважує вчений, у повному порівнянні все розчленовано й мовби розкладено по полицках. Аристотель, назвав художнє порівняння прозаїчним актом свідомості, який розчленував природу. Та на відміну від одночленної метафори, у якій наявний лише суб'єкт, завдяки чому вона стає загадковою, у художньому порівнянні один смисл просвітлений крізь інший (А. Супрун 1999р. с. 302). А. Коваль (А.Коваль 1987р. с.352), О. Пономарів (О.Пономарів 1992р. с.248), також убачають у порівнянні троп, побудований на зіставленні певного предмета з іншим для художнього опису цього предмета.

Р. Якобсон та Ц. Тодоров розглядають порівняння й метафору як явища одного характеру на семантичному рівні, а поділ їх на аномалії (метафори) та фігури (порівняння) за принципом форми відбувається всередині одного, спільного для них, семантичного рівня. Поєднуючи ідеї Р. Якобсона, Ц. Тодорова, та ін., І. Шенько стверджує, що порівняння можна визначити як образний засіб мовлення, заснований на семантичній подібності та позиційній суміжності означуваного та означуючого, для якого характерною є наявність лексеми, що виражає ідею подібності. Функція художнього порівняння полягає в приписуванні означуваному певної ознаки або комплексу ознак, що виділяються з узуального значення означального та сприймаються інтуїтивно (В.Кузьменко 1997р. с.187-188).

Послугуючись термінами *суб'єкт* та *об'єкт* порівняння (відповідно термінологічні синоніми "означуване" "йозначальне", "референт" і "корелят") та зважаючи на зазначені уточнення, художнє порівняння вважаємо стилістичною фігурою, заснованою на семантичній подібності та позиційній суміжності суб'єкта та об'єкта, для якої характерним є наявність лексеми або морфеми, що виражає ідею подібності, та ознаки зіставлення, основи порівняння. Основні та допоміжні мовні засоби вираження художнього порівняння часто ґрунтуються на використанні одиниць інших мовних рівнів. За принципом ієрархії синтаксичні засоби (словосполучення, просте та складне речення) підпорядковують собі нижчі мовні рівні, моделюють на їх базі особливості порівняльні конструкції. Художніми засобами моделювання художнього порівняння є стилістичні прийоми, що ґрунтуються, головню, на актуалізації одиниць фонетичного та лексико-семантичного рівнів. Вони можуть накладатися один на одного, утворюючи ускладнені порівняльні конструкції з огляду на прагматику та художньо-естетичні функції художнього порівняння.

Реченнєві структури виступають мовленнєвими конкретизаторами узагальненої семантики порівняльних конструкцій. Така реалізована в мовленні компаративна семантика ґрунтуються насамперед на лексичному значенні конкретних словоформ у позиціях позитива, компаратива та основи порівняння. Беручи до уваги типізоване частиномовне відтворення компонентів порівняльної

конструкції в простому реченні, наша класифікація в основному передбачає виділення мікрогруп лексем у межах їхнього частиномовного класу. Так, предмет та образ у позиціях позитива й компаратива типізують іменні лексеми, а основу порівняння – дієслівні, прикметникові та прислівникові слова. Тому субкласифікація компонентів порівняльної конструкції за їхніми семантичними ознаками в нашій роботі враховує семантичні характеристики слів цих частин мови (Л. Прокопчук 2005р. с.10).

Класифікуючи лексеми в позиціях позитива та компаратива порівняльної конструкції, виходили з принципу інваріантно-варіативного розподілу лексем, що передбачає виділення їхніх інтегральних параметрів. У роботі виділено основні категорійні семи, істотні й спільні для об'єднання слів у позиціях позитива й компаратива: особа, тварина, реалія (неістота), речовина, абстрактність (Л. Прокопчук 2005р. с.10)

Виявлені корелятивні особливості компонентів порівняльної конструкції (предмета й образу) узагальнено відтворюють лише один із можливих підходів до вивчення й опису складної системи семантичних моделей порівняльних конструкцій і водночас забезпечують деталізацію на рівні конкретних лексико-семантичних груп, (наприклад, кореляти: предмет порівняння (особа-назва за національною належністю) – образ порівняння (особа-назва за національною належністю) або кореляти: предмет порівняння (реалія-явище природи) – образ порівняння (тварина-птах) і т.д.

Семантична характеристика основи порівняльної конструкції також ґрунтується на семантичній типізації лексем, що виступають її елементами, тобто дієслів та прикметників. При цьому також ураховуємо структурно та семантично облігаторні члени, що залежать від ядерних елементів основи.

За характером виявлення основних сем, притаманних лексемам у позиції позитива, виділено основні лексико-семантичні варіанти предметів у позиції позитива порівняльної конструкції, найпродуктивнішими серед яких є назви осіб та тварин.

Семантика слів у позиції образу в порівняльній конструкції виявилась значно ширшою, ніж семантика слів у позиції предмета. Це пояснюється тим, що,

порівнюючи предмети чи явища, людина підбирає образи, користуючись величезним арсеналом словесного відтворення асоціативних назв, які можуть відобразити семантику предмета у формі порівняння. Серед виокремлених лексем-образів порівняння та їх ядерних одиниць найуживанішими є іменники – назви тварин та рослин (Л. Прокопчук 2005р. с.12).

Основа порівняльної конструкції за характером вираження буває вербалізованою (експліцитною) та “прихованою” (імпліцитною). Ознаки, що формують експліцитну основу порівняння, здебільшого виражають дієслова та прикметники. Порівняльні конструкції з дієслівною основою досить активно використовуються в мові, реалізуючи акт порівняння двох предметів чи явищ навколишнього світу за подібністю виконання дій.

1.2. Особливості порівняння в сучасній китайській мові

Порівнянням називається троп, який заснований на уподібненні одного предмета або явища іншому з метою посилення художнього значення та виявлення нових, важливих властивостей одного з них за допомогою іншого.

Порівняння в китайській мові складається з об'єкта порівняння, інтерпретації, що описує об'єкт, і так званого слова подібності (Л.Журавель). Слова подібності виражені прийменниками чи дієсловами порівняння та є його маркерами.

Порівняння – це різновид категорії модальності, суть якої полягає в тому, що відношення висловленого до дійсності виражається не прямо, а опосередковано – через його подібність до іншого, яке має бути обов'язково типовим, загальновідомим. Порівняльна модальність виявляється як у структурі порівняльної конструкції в цілому, так і в окремих її компонентах, накладаючи відбиток на зміст і форму їхнього вираження. Саме така змістова специфіка цієї категорії спричиняє синтаксичну спеціалізацію компонентів формально-граматичної структури простого речення з порівняльним значенням (Л. Прокопчук 2005р. с.13)

Якщо в семантичному плані порівняльну семантику виявляє вся сукупність компонентів порівняльної конструкції, то в синтаксисі вираження порівняльної модальності припадає на образ порівняння. Тому позиція компаратива в структурі

порівняльної конструкції є визначальною в плані виявлення специфічної синтаксичної семантики відповідним формально-граматичним компонентом (Л. Прокопчук 2005р. с.13)

Порівняльні конструкції є одним із найбільш синтаксично універсальних композиційних засобів мови, функціональна різноманітність яких важко підпорядковується граматичній класифікації. Значеннєві і граматичні межі між різними формами порівняльних конструкцій бувають досить нечіткими, що й призводить до ускладнення їхньої синтаксичної характеристики. Типовим членом формально-граматичної структури простого речення, в якому компоненти порівняльної конструкції виявляють свою компаративну модальність, є присудок двоскладного речення. Периферію становлять другорядні члени речення: обставини, означення (Л. Прокопчук 2005р. с.14)

Основні засоби реалізації компаративних відношень у структурі простого речення: лексико-граматичні, словотвірні та граматичні.

До лексико-граматичних засобів належать окремі дієслівні та прикметникові лексеми релятивної семантики із семою "порівняння", що разом із підпорядкованими їм словами мають здатність виражати компаративну семантику.

Особливості використання керованих та некерованих порівнянь в китайській мові:

Керовані порівняння в китайській мові використовуються для порівняння двох або більше об'єктів у певному аспекті, який вказується за допомогою певного слівного звороту. Наприклад, "比起 A, B 更..." (порівняно з A, B більш...) або "不如 A..." (не такий як A...). Керовані порівняння дозволяють підкреслити особливості об'єктів порівняння та виокремити певний аспект, який є важливим для порівняння.

Некеровані порівняння в китайській мові використовуються, коли порівнювані об'єкти мають спільні риси або властивості, які не потребують спеціального підкреслення. Наприклад, "A 和 B 一樣" (A такий самий, як B) або "A 跟 B 一樣" (A такий самий, як B). Ці порівняння зазвичай використовуються для опису рівності чи подібності між двома об'єктами.

У китайській мові існує також відмінність між порівняннями на підставі форми та порівняннями на підставі значення. Перші включають в себе порівняння з

використанням сполучників, що вказують на відношення між порівнюваними об'єктами, наприклад "比" (bǐ), "如同" (rútóng), "就像" (jiùxiàng) та інші. Другі включають порівняння, що базуються на конкретних семантичних зв'язках між порівнюваними об'єктами, таких як подібність, різниця, взаємодія та інші.

Окрім того, в китайській мові існують стилістичні прийоми, що використовуються для зміцнення порівняння, наприклад використання метафор, порівняння зі світової літератури, зображення з природи та інші. Також часто використовуються порівняння з використанням слів "вже" (yǐjīng) та "ще" (hái), які вказують на зміну в часі.

У порівнянні з українською мовою, китайська мова має свої особливості у використанні порівнянь. Наприклад, в українській мові використовуються сполучники "як" та "ніби", які у китайській мові не мають прямого еквівалента.

Також в китайській мові більш поширеним є використання порівнянь з метафорами та ідіомами, що відображають особливості китайської культури та історії.

Іншою особливістю порівнянь в китайській мові є їх використання в писемній та усній формі мовлення. Усні порівняння зазвичай коротші та більш прості, використовуються для підкреслення чогось, що вже зрозуміло для співрозмовника, або для пояснення складної ідеї. Писемні ж порівняння можуть бути більш складними та детальними, включають більше діалектичних деталей та використовуються для створення більш глибокого розуміння теми.

Стосовно стилістичних прийомів у порівняннях, китайська мова має багато різних варіантів, включаючи узагальнення, експлікацію та метафору. Узагальнення порівнюють дві різні речі, використовуючи загальну характеристику, яка вони мають спільну. Експлікація порівнює дві різні речі, пояснюючи, як вони подібні та різні одночасно. Метафора порівнює дві різні речі, використовуючи зображення або образ для передачі певного значення.

Крім того, китайська мова має багато ідіоматичних порівнянь, які є важливим стилістичним прийомом. Ці ідіоми використовуються в мовленні для передачі певного значення або емоційного забарвлення. Наприклад, ідіома "鹤立鸡群" (hè lì jī

qún) означає бути видатним серед інших людей, або бути кращим в чомусь, що може бути використано для порівняння людей або речей.

Структура порівняння в китайській мові може бути описана та представлена таким чином. Предмет А описується і пояснюється за допомогою предмета і з'єднується, як правило, сполучниками «як», «ніби», «ніби», «ніби» та ін.

У китайській мові виділяють такі типи порівнянь:

- 1) людина порівнюється з предметом за загальними рисами,
- 2) предмет порівнюється з людиною за загальними рисами.

Китайські дослідники-стилісти Чен Вандао, Юан Хуей, Чжен Ішоу, Ван Сіцзе дають кілька визначень розуміння порівняння як стилістичної одиниці мови. Так, наприклад, для поняття «три елементи» порівняння Чен Вандао [13] передбачає наступне трактування: предмет (А) + подібність (С) + інший предмет (Б).

Наприклад: Він (А) хитрий (С) заєць (Б).

Юан Хуей [4] вважає, що порівняння має складатися з таких елементів: предмет порівняння (А) + другий подібний предмет порівняння (Б) + допоміжне слово – порівняльний сполучник (С).

Наприклад: Він (А) як (С) заєць (Б).

Поняття «чотири елементи» китайські науковці Ван Сіцзе [7] та Чжен Ішоу [9] представляють так. Чжен Ішоу акцентує увагу на предметі, що порівнюється: (А) + предмет з яким порівнюється (В) + подібність (С) + допоміжне слово – порівняльний сполучник (Д).

Наприклад: Він (А) хитрий (С) як (Д) заєць (Б).

Ван Сіцзе представляє таку формулу порівняння: А (Д1)→С←Б (Д2), де (Д) представляє як подібність, так і відмінність двох предметів порівняння. Між А і Б є відмінність, ця посилка і є основою порівняння.

Наприклад: Він (А) (людина – Д1)→хитрий (С) ← заєць (Б) (тварина – Д2).

Сніг – біле гусяче перо. А (сніг) (Д1 тане)→С біле←Б гусяче перо (Д2 не тане)

Китайські підручники зі стилістики описують такий образотвіриво-виразний засіб, як 比喻 (дослівно: порівняти і передати алегорично).

У китайській мові стилістична категорія порівняння розуміється досить широко. Розглянемо три основні типи порівнянь сучасної китайської мови:

1. 明喻 – пряме порівняння, що утворюється за допомогою таких порівняльних сполучників, часток, прийменників тощо: 像(наче), 像 ... 似的, 像 ... 一样 (немов, як), 好象 (ніби), 仿佛 (неначе).

Розглянемо приклади вживання цього типу порівнянь:

像温顺的小猫一样躺在自己的怀里。

Вона розтане в його обіймах, наче слухняне кошеня.

这么有趣的小人儿，像上足发条的小机器人一样可爱。

Така цікава людина, чарівна, наче іграшка, що заведена до кінця.

Цей тип порівняння представлений в українській мові як порівняльний зворот та передбачає наявність порівняльних показників, які легко виявляються, тому він і отримує назву прямого порівняння.

2. 隐喻 – приховане порівняння є структурним типом образного порівняння. За своєю стилістичною структурою ці конструкції є простими реченнями зі складеним іменним присудком і представляють формулу А (не) є В, на відміну від А як (схожа) для явного порівняння: А(不) 是 В, А 像 В.

У таких реченнях не використовується сполучник, пов'язаний із уподібненням одного предмета до іншого, але він має на увазі (приховано) – звідси приховане порівняння.

Наприклад:

黑暗其实是一种具有强大压力的物质，能把人挤成薄饼。

Із якою ж титанічною силою все-таки тисне темрява, буквально тисне, просто дощенту розчавити може людину.

酒，是阳光，是空气，是血液。

Вино – це сонячне світло, це повітря, це кров.

枪已经不是一块冰凉的铁了，而是一个生命。

Пістолет у такому стані – це вже не шматок холодного металу, а живе створіння із власними думками.

3. 借喻 – опосередковане порівняння – аналог метафори в українській мові, заснований на зіставленні двох предметів, спільності ознак, властивих цим предметам. При порівнянні в китайській мові зіставлення отримує формально-граматичне вираження, тоді як метафора не має формальних засобів і зіставлення базується на переносному вживанні слів.

Метафора – порівняння, засноване на подібності між далекими явищами та предметами, але мають загальну ознаку. Опосередковане порівняння – це коли образ Б (те, із чим порівнюється) використовується замість А (те, що порівнюється), тому опосередковане порівняння відрізняється від прихованого порівняння відсутністю предмета і порівняльних сполучників. Наприклад:

他突然感到自己孤孤单单，好像一只失群的羔羊。

Він раптом відчув себе самотнім ягням, що відстало від стада.

В аналізованому випадку мета порівняльної конструкції полягає в тому, аби шляхом зіставлення привернути увагу реципієнта до явищ навколишньої дійсності.

Попри існування великої різниці між культурами, слід зауважити й існування певних спільних для всього людства концептів, що відображаються в усіх мовах. Не є винятком і китайська мова, де можливим постає застосування загальноприйнятої класифікації порівнянь:

1) номінативні порівняння: ланцюгова реакція — 连锁反应, шквал оплесків — 雷鸣般的掌声.

2) ад'єктивні порівняння: легкий, наче пух — 轻如鸿毛

3) дієслівні порівняння : долити олії у вогонь — 火上浇油, дати зелену вулицю— 给某人开绿灯.

Отже, неможливість буквального прочитання порівняльної конструкції в сучасній китайській мові змушує шукати шляхи для її розпізнання, використовуючи переносне значення, тоді як при порівнянні правдоподібність викладу фактичного стану справ не порушується та зберігається пряме значення, закладене у порівняльній конструкції.

Висновки до розділу 1

Можно зробити висновок, що порівняння в китайській мові має свої особливості, які пов'язані з культурним та історичним контекстом країни. Керовані порівняння зазвичай використовуються для передачі точної інформації, в той час як некеровані порівняння забезпечують більш широкий діапазон можливих інтерпретацій та збагачують текст різноманітними стилістичними засобами. Крім того, порівняння в китайській мові часто пов'язані з метафорою, що відображає багатогранність культурних традицій Китаю.

Істотною відмінністю порівнянь в китайській мові від порівнянь української мови є те, що в китайській мові не існує різних відмінків, тому порівняння не мають відмінкових форм. Крім того, китайська мова не має родових форм, тому порівняння не можуть бути розрізнені за родами, як українські порівняння. Також українські порівняння часто використовуються в літературному мовленні з метою створення образних описів, тоді як у китайській мові порівняння використовуються в різних сферах комунікації, включаючи наукові, технічні та публіцистичні тексти.

Одним із найдавніших та основних способів пізнання навколишнього світу є порівняння. Для порівняння характерною є складність використання в лінгвістичному та літературознавчому обігах, воно є явищем антропоцентричним, скерованим на те, аби зіставити явища нашої реальності або абстрактні уявлення, які є, по суті, віддаленими одне від одного, але потребують оцінки, здійсненої на підставі авторського суб'єктивного досвіду.

Поети постійно вдаються до використання порівнянь художнього характеру не тому, що прагнуть до зіставлення речей, що не можуть бути порівняними через власну природу шляхом заміщення однієї речі іншою, а тому, що намагаються здійснити підкреслення певної риси, що є характерною, саме таким способом, надати реципієнтові можливість «прочитати» ту чи іншу річ так само, як вона «прочитується» поетом.

Семантичне насаження, притаманне компонентам порівняння, формує підставу до вивчення творчої письменницької психології, виявлення об'єктивної та прагматичної інформації, що складає фрагмент того, що зображене вповні.

Повноцінне розуміння порівняльної семантики стає можливим лише завдяки методиці, яка представлена ідеографічним лексичним описом. Скласти і типологізувати порівняння за тим, із якими семантичними полями найбільш успішно співвідносяться компоненти, представлені компаративною конструкцією, можна набагато конкретніше, ніж при звертанні до більшості вже наявних класифікацій, що базуються на узагальнених значеннях категорійності, які також є підставою до формування відповідних конструкцій. Йдеться тут про істоту-неістоту, притаманність об'єктові рис конкретності чи абстрактності, приналежність його до одиничних чи збірних величин тощо.

За допомогою моделей художнє порівняння можна представити як цілісну лінгвістичну структуру, що має свої специфічні граматичні та лексичні особливості. Різноступіньне моделювання (від простого – до складного, від конкретного – до загального) дозволяє отримувати різні судження, поєднувати їх у систему та вибудовувати моделі. Такі моделі надають можливість для вивчення властивостей модельованого об'єкта (порівняння), тобто виявлення системи шляхів творення порівнянь, за якими можна утворити нові семантично коректні художні порівняння.

Порівняння в китайській мові складається з об'єкта порівняння, інтерпретації, що описує об'єкт, і так званого слова подібності. Слова подібності виражені прийменниками чи дієсловами порівняння та є його маркерами

У китайській мові виділяють такі типи порівнянь:

- 1) людина порівнюється з предметом за загальними рисами,
- 2) предмет порівнюється з людиною за загальними рисами.

Неможливість буквального прочитання порівняльної конструкції в сучасній китайській мові змушує шукати шляхи для її розпізнання, використовуючи переносне значення, тоді як при порівнянні правдоподібність викладу фактичного стану справ не порушується та зберігається пряме значення, закладене у порівняльній конструкції.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІЙНІСТЬ ПОРІВНЯННЯ В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ ЛЮ ЦИСІНЯ ТА СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ФАНТАСТИЧНІЙ ПРОЗИ

2.1. Життєвий і творчий шлях Лю Цисіня

Лю Цисінь народився 1963 року в місті Янцюань у провінції Шаньсі, за 400 кілометрів від Пекіна. Іншими відомими уродженцями цього краю були Гаоцзу, засновник імператорської династії Тан, та Цзя Чжанке, головний кінорежисер сучасного Китаю. Батьки майбутнього письменника працювали на шахті в Шаньсі, а його перші свідомі роки припали на розквіт Культурної революції (1966-1976) – широкомасштабної ідеологічної кампанії, спрямованої проти опозиції. Вона призвела до численних репресій та гонінь, жертвами яких стали невинні люди. Своєрідною рушійною силою тих подій були хунвейбіни – сумнозвісні молодіжні загони, що відрізнялися крайньою жорстокістю та агресією по відношенню до людей.

Побачене в ранньому дитинстві справило значний вплив на життя, світогляд і творчість Лю Цисіня. Культурна революція відіграє важливу роль у його романі «Проблема трьох тіл», а перший розділ книги, що описує звірства хунвейбінів, називається «Роки безумства».

Лю здобув технічну освіту у Північно-Китайському університеті водних ресурсів та електроенергії. Після закінчення навчання він працював комп'ютерним інженером на електростанції у рідному Янцюані. Зараз Лю Цисінь поєднує літературу з посадою головного інженера Китайської енергетичної інвестиційної корпорації при Нянцзигуаньській електростанції. Отже, наука і техніка завжди були постійними елементами його життя.

Лю Цисінь почав писати порівняно пізно. У 26 років він написав роман «Китай у 2185 році», але книга так і не побачила світ. Спочатку це зумовлювалося наслідками Культурної революції – наприкінці 1980-х років у Китаї майже не виходило науково-фантастичної літератури. Пізніше, коли з'явилася можливість видати роман, сам письменник перечитав його, оцінивши твір як другосортний, погано написаний і наївний, і вирішив, що той не заслуговує на видання.

Однак Лю Цисінь не став опускати руки, і в 1999 випустив інший роман, написаний ним у молодому віці, але значно змінений і відредагований для публікації. Так з'явилася перша велика книга Лю Цисіня – роман «Епоха наднової».

До цього в журналах виходили деякі його оповідання, але по-справжньому помітним ім'я письменника стало після виходу цієї книги. Згідно з її сюжетом, унаслідок випромінювання наднової зірки всім людям старше 30 років загрожує смерть протягом року. З того часу життя людства кардинально змінюється, і хоча приречене старше покоління докладає героїчних зусиль для того, щоб покращити існування молоді, через рік світ занурюється в безодню хаосу і насильства.

Серед інших ранніх творів Лю Цисіня окремо стоїть оповідання «Хмара поезії», яка дивовижним чином поєднує космічну фантастику з виключно китайським поглядом на світ. В оповіданні описано, як на майже повністю знищену космічними ящерами Землю спускаються три істоти – остання людина на планеті, розумний ящір і бог у вигляді легендарного китайського поета Лі Бо. Між ними відбувається філософська бесіда, під час якої людина переконує бога зберегти людство, тому що воно має те, чого більше немає ні в кого у Всесвіті – поезію. Бог погоджується з людиною, відтворює Землю і творить «хмару поезії», що складається з різноманітних поєднань ієрогліфів.

Поєднати наукову фантастику з такою сферою, як поезія, філософія та релігія – неймовірно складне завдання, впоратися з яким під силу лише майстру. У його творчості, та й узагалі у світовій фантастиці, це ще й винятковий випадок, бо для поєднання майже непоєднуваних речей потрібен рідкісний літературний талант.

Перші книги Лю були тепло сприйняті в Китаї, але справжній успіх прийшов до автора лише в 2006 році, коли він опублікував у китайському журналі Science Fiction World першу частину своєї трилогії «Пам'ять про минуле Землі» — роман «Проблема трьох тіл». Ця книга спочатку зробила письменника справжньою зіркою на батьківщині, а через 7 років, коли китайсько-американський фантаст Кен Лю переклав її англійською – і в усьому світі. Роман став настільки популярним, що всю трилогію часто називають «Задачею трьох тіл», хоча формально це неправильно.

Назва роману "Проблеми трьох тіл" походить від математичної проблеми трьох тіл, яка виникає при моделюванні космічного руху трьох об'єктів, таких як планети.

Назва роману відсилає читача до однієї з нерозв'язних задач небесної механіки, яка відіграє найважливіше значення для сюжету. У книзі представлені дві сюжетні лінії, героями яких виступають науковці – жінка-фізик та чоловік-нанотехнолог.

Дія першої частини розгортається за часів Культурної революції. Батька героїні на ім'я Е Веньцзе у неї на очах вбивають хунвейбіни за те, що він відокремлював фізику від маоїстської ідеології. Саму дівчину відправляють на заслання, де, подібно до мешканців «шарашки» з роману Солженіцина «У першому колі», її залучають до наукового проекту підвищеної секретності.

Героїня з'ясовує, що ще коли при владі був Мао Цзедун, китайці намагалися вийти на зв'язок з інопланетянами за допомогою радіосигналів, що посилаються в космос. Е Веньцзе скептично налаштована відносно цього проекту, але змушена виконувати вимоги керівництва. В результаті їй вдається відправити послання до космосу і навіть отримати відповідь.

Герой другої частини, нанотехнолог Ван Мяо, проводячи свої дослідження, стикається з дивною обставиною – йому постійно ввижаються цифри зі зворотним відліком. У певний момент він розуміє, що йому і багатьом іншим науковцям намагається завадити невідома сила, яка має на меті зупинити науковий прогрес на Землі.

Несподівано герой виявляє комп'ютерну гру під назвою «Задача трьох тіл», у якій він уперше дізнається про цивілізацію з трьома сонцями – планету Трисолярис. Виявляється, що гра розроблена таємною організацією «Земля – Трисолярис», яка давно перебуває на зв'язку з інопланетянами. З цього моменту дві сюжетні лінії переплітаються та починається напружена боротьба за майбутнє Землі.

У 2006 році книжка отримала головну китайську літературну премію в галузі наукової фантастики Galaxy Award, а після перекладу англійською була номінована на всі три головні світові нагороди: «Хьюго», «Локус» та «Неб'юла». Роман переміг лише у премії «Хьюго», але у 2017 році третя частина трилогії «Вічне життя смерті» здобула перемогу у премії «Локус».

Незважаючи на значний вплив китайської культури, філософії, релігії та літератури на формування Лю Цісіня як письменника та особистості, його науково-фантастичні твори та погляди в першу чергу натхненні все ж таки західними авторами. Сам автор пов'язує свій успіх у Китаї саме зі зростанням інтересу до науки в країні. І це не дивно, оскільки Китай посідає друге місце у світі після США у рейтингу країн за рівнем науково-дослідної активності.

Однак романи Лю Цісіня далеко не обмежуються однією науковою складовою. Його інтерес до історії, соціології та інших гуманітарних дисциплін чітко проявляється у «Проблемі трьох тіл». Наприклад, описуючи поведінку натовпу у своєму романі, письменник спирався на працю французького психолога та соціолога Гюстава Лебона «Психологія народів та мас». У цьому сенсі літературним учителем китайця став не сер Артур Кларк, а інший знаменитий британець Джордж Оруелл. Його роман «1984» дає панорамний опис можливого суспільства майбутнього і показує здатність фантастичної літератури відбивати реальність під кутом, недоступним традиційному реалізму.

Лю Цісінь – безперечно, унікальний письменник, наділений власним стилем, філософією та особливим баченням наукової фантастики. Поки що за межами Китаю вийшло лише три його романи, але він уже завоював широке визнання.

Але головне, що вже встиг довести Лю Цісінь своїми книжками – це те, що науково-фантастична література здатна дати щедрі сходи не лише на ґрунті європейської культури. Лю Цісінь – перша людина не із західного світу, яка досягла на ниві наукової фантастики приголомшливого успіху. І, можливо, його трилогія являє собою лише початок нового глобального явища.

2.2. Закономірності використання порівняння в художніх творах Лю Цісіня та сучасній китайській фантастичній прозі

Лю Цісінь – відомий китайський письменник і публіцист, який здобув визнання як в Китаї, так і за його межами. Його творчість відзначається високою майстерністю письма, глибоким філософським підґрунтям та креативним підходом до створення образів та сюжетів.

Однією з цікавих особливостей творчості Лю Цисіня є його вміння використовувати порівняння для передачі образів, атмосфери та ідей. Порівняння у творах Лю Цисіня можуть бути яскравими та несподіваними, але завжди мають глибокий зміст та підтекст.

Зокрема, в романі "проблема трьох тіл" порівняння використовуються для створення відчуття космічної широти та безмежності простору. Наприклад, автор порівнює космос із "глибоким океаном", що дає можливість передати враження безмежності, та порівнює космічні об'єкти з "розсипом блискучих діамантів", що робить їх образи більш яскравими та запам'ятовуваними. (Лю Цисінь 2006р)

Також відомо, що Лю Цисінь у своїх творах використовує порівняння для передачі соціальних та політичних ідей. У романі "Відображення твоєї душі" автор порівнює суспільство з грою в шахи, де кожен персонаж має свою роль та підкоряється правилам гри. Таким чином, автор передає свої ідеї про соціальну структуру та індивідуальну свободу.

Крім того, Лю Цисінь використовує порівняння як засіб побудови образів та характеристики персонажів. Він створює порівняння, щоб надати читачам більш повний опис персонажа, його зовнішності, характеру та внутрішніх переживань. Наприклад, у повісті "Подорож на Захід", головний герой Чень Вей порівнює своє становище зі становищем героя роману "Пригоди Гуллівера". Це порівняння допомагає читачеві краще зрозуміти психологію героя та його почуття безпорадності.

Один з прикладів порівнянь в творах Лю Цисіня можна знайти в його романі "Три тіла". Наприклад, у фрагменті, де описується графічний інтерфейс комп'ютерної гри, автор використовує порівняння, щоб передати враження від того, як гра виглядає для персонажа:

"Результати з'являлися одні за одним, як бульбашки, що лопаються на поверхні кавової напівміцної субстанції".(Лю Цисінь 2006р)

Це порівняння допомагає читачеві уявити, як виглядає гра в межах фантастичного світу роману, а також створює особливу атмосферу.

Ще один приклад порівнянь можна знайти в новелі "Хроніки пекла". У фрагменті, де головний герой описує свої переживання після знайомства з місцевими

жителями, автор використовує порівняння, щоб передати важкість і руйнівний вплив цих знайомств на героя:

"Як важкий камінь, що падає на крихкі тіла зруйнованих будівель, їх слова знищували мене зсередини".

Це порівняння передає дуже сильні емоції, які переживає головний герой, і допомагає читачеві зрозуміти його переживання.

У китайській фантастичній прозі порівняння часто використовуються для створення незвичайних і вражаючих образів, що допомагає зануритися у світ фантазії та насолоджуватися читанням.

Однією зі закономірностей використання порівнянь в творчості Лю Цисіня є їх висока експресивність. Автор часто використовує порівняння для передачі почуттів, настрою та емоцій, що допомагає читачеві глибше зануритися у світ твору. Наприклад, у романі "Проблеми трьох тіл" Лю Цисінь порівнює знищення людства з літом, яке знищує гроза: "Як грім, війна спалахнула із безхмарного неба, знищивши все, що було найкращим у людства".(Лю Цисінь 2006р)

Ще одна закономірність використання порівнянь у його творчості полягає в їх символічному значенні. Він часто використовує порівняння, щоб передати певні ідеї та концепції. Наприклад, у романі "Проблеми трьох тіл" автор порівнює зірки з душами людей, що вказує на те, що всі ми маленькі частинки великої космічної гармонії.

Звертаючись до особливостей семантики слів у позиції образу в порівняльних конструкціях, зауважимо, що вона є значно ширшою, ніж семантика слів у позиції предмета. Це спричинене передусім тим, що, порівнюючи предмети або явища, людина виконує добір образів, використовуючи значний набір словесного відображення асоціативних назв, які дозволяють відтворити предметну семантику у формі порівняння.

Серед слів, що виконують функції образу порівняння, у прозових творах Лю Цисіня виділяємо такі основні групи:

- назви тварин:

我们有的人出国了，剩下的人被杀得像老鼠一样。

她又笑了，开始详细讲述她的猫，但不知怎么的，它就像是她的家人一样。

- назви птахів:

他们终于跳了起来，像喜鹊一样。

男孩麻雀跳回家。

- назви комах:

她觉得自己渺小，渺小——就像一只昆虫。

- назви риб:

他像被抛上岸的鱼一样抓住了空气。

- назви плазунів:

背叛的念头像毒蛇一样在他心中盘旋。

- назви частин тіла:

而他就像我的腿一样，到处跟着我看。

- назви дерев та їхніх частин:

就像春天出现的花蕾一样，他们的爱情也出现了。

- назви квітів:

她的头发如花一样飘逸。

- назви природних явищ:

他们的命运迷失了，仿佛被四处的风吹散了。

- назви осіб:

女人被认为是恶魔的后裔，被奉为女神

- назви предметів ужитку, господарських речей:

路很滑，像一块玻璃板。

- назви музичних інструментів:

雨像鼓一样敲打在房顶上。

- назви продуктів харчування:

他笑得像只吃了甜食的猫。

- назви одягу:

这只猫很英俊，就像穿着皮大衣一样。

- назви водоймищ:

眼底深邃如山湖。

- назви прикрас:

有什么东西像珍贵的珊瑚一样闪闪发光。

- назви матеріалів:

它是那么脆弱，就好像它是玻璃做的一样。

- назви металів:

我脑中的声音变得难以忍受，就好像附近有人在我肩膀后面锯铁一样。

- астрономічні назви:

她对他来说，就像天空中唯一明亮的星星。

- назви будівель та їх частин:

她像一堵石墙一样在他身后。

- назви рідин:

只是声音有些奇怪，像是溅起的水花。

仿佛这片土地被鲜血染红。

- міфічні та демонологічні назви:

这份礼物就像是上天赐予她的礼物。

- назви пір року:

外面很暖和，像春天一样。

仿佛秋天站在他的灵魂里。

За нашими спостереженнями, найбільшу продуктивність у прозових творах Лю Цісіня виявили структури, у яких позицію компаратива посідають компоненти, виражені іменниками чи іменниками із ад'єктивними поширювачами, що є назвами тварин і рослин, а також астрономічними назвами.

Реалізація порівняльних конструкцій із прикметниковою основою відбувається в прозових творах Лю Цісіня, що пояснюється об'єктивними чинниками. Зіставлення за різними ознаками предметів та явищ об'єктивного світу спричиняє необхідність зіставлення їхніх властивостей. Компаративна частина, що містить означальну характеристику, зазвичай призначається для того, аби під час зіставлення одних предметів та явищ з іншими, що добре відомі та часто використовуються для того, аби задовольнити різні життєво важливі потреби, була наявна можливість більш повної та виразної характеристики порівнюваних предметів або явищ.

Загальновідомою є класифікація прикметників за показниками семантики ознак-денотатів за двома різновидами: емпіричні та раціональні. Функційність емпіричних прикметників пов'язана з вираженням ознак, які не є об'єктивно належними ані до особи, ані до предмета, натомість становлячи розумові побудови, що відображають ставлення суб'єкта до особи чи предмета.

Порівняльні конструкції можуть ґрунтуватися як на емпіричних, так і на раціональних прикметниках, що належать до різних лексико-семантичних груп. Найбільш продуктивними постають порівняльні конструкції, у яких позицію основи заповнюють емпіричні прикметники-кольороназви.

他的脸因如此无礼而变成褐色。

Периферія лексико-семантичної групи прикметників-назв кольорів представлена лексемами, в основі яких лежить колірна подібність до предметів та явищ об'єктивної дійсності. Вони служать для позначення колірної якості опосередковано (血腥的, 有斑点的, 银色的, 金色的, 灰白的, 有雀斑的):

她用那双美丽的绿色眼睛看着他, 眼睛里仿佛栖息着一只绝望的小鸟, 眼神迟钝。

Для того, аби передати відтінки кольорів, застосовується використання кольороназв-комполітів.

她今天的心情是沼泽绿色的, 就像沼泽一样。

Достатньо значну продуктивність у ролі компонента основи порівняльної конструкції демонструють також кольороназви-комполіти, структура яких представлена прикметниковими та іменниковими основами:

一顶半透明的帽子和同样的手套, 这次是浅棕色, 好像有点红, 手指上有缝隙。

У ролі основи порівняльної конструкції також можуть використовуватися прикметники, які служать назвами лише окремих відтінків кольору, насиченості тону, певних спектральних особливостей кольору (*блискучий, блідий, темний, світлий, яскравий*):

男孩脸色苍白, 就像死人突然活过来一样。

Те, як вживається лексема-кольороназва, залежить від того, яку семантику мають зіставлявані предмети. Судячи з аналізованого матеріалу, у прозі Лю Цисіня

відбувається регулярне заповнення приад'єктивної позиції за допомогою конкретних іменників, що мають значення «тварина» або «рослина»:

下了那辆车，他看到男人的西装也很贵——黑色的，上面有一条不易察觉的条纹，就像一件大衣。

Оскільки багатьом різним предметам часто може бути властивою та сама якість, можливе підсилення значення того самого прикметника за допомогою різних зворотів. Набувши узвичаєння в колективному узусі, такі поєднання прикметника та образного звороту набули закріплення в мові в ролі стійких образних компаративних одиниць. Відбувається їхня фіксація в словниках, здійснюється їхній опис у лексикологічних та стилістичних працях. Не є винятком і словник прози Лю Цисіня:

晚上毛茸茸的像一头野兽。

Достатньо частотним є використання порівняльних конструкцій, де в позиції основи постають прикметники на позначення параметричних характеристик предмета:

- довжини:

他每天都走很远的路，好像从北京到上海。

- висоти:

他是一个成功的年轻人：个子高，不是很高，但比他的许多同龄人都高。

Була висока і худа, мов тичка.

- ширини:

他的叔叔胖得像头熊。

- розміру:

她到处戳她的大鼻子，好像长了几个。

Прикметники на позначення дотикових відчуттів також є регулярними в процесі заповнення позиції основи в порівняльних конструкціях. Склад цієї семантичної групи представлений лексемами, що служать вираженню ознак, пов'язаних із температурними виявами. Детермінація їхньої семантики пов'язана з наявністю ознаки «холод-тепло»:

外面的天气像母亲的怀抱一样温暖。

Серед прикметників, що вказують на ознаки, які сприймаються органами дотику, чільне місце в порівняльних конструкціях посідають лексеми, спільною для яких є сема “особливості поверхні чогось” (光滑的, 粗糙的, 多孔的, 裸露的, 光滑的, 粗糙的, 光滑的, 粗糙的, 颠簸的):

他长大后不知何故笨拙, 就好像有人拔了一棵树。

Функційність основи також притаманна в порівняльних конструкціях, що використовуються в прозових творах Лю Цисіня, прикметникам, призначеним для виділення структурних та фізичних властивостей предметів та явищ:

他停了下来, 仿佛他的语言被夺走了。

Варто також звернути увагу на місце серед прикметникових основ порівняльних конструкцій прикметників, що мають значення смаку:

眼泪又苦又咸, 就像大人的眼泪。

Позиція основи в порівняльних конструкціях достатньо часто заповнюють прикметники, що вказують на ознаки, сприйняття яких відбувається за допомогою запаху. Вони визначають два протилежні виміри сприйняття запаху – приємний та неприємний. На жаль, у прозових творах Лю Цисіня не було віднайдено порівнянь, заснованих на цьому семантичному підґрунті.

В основі порівняння також можуть перебувати прикметники, які передають ознаки, що сприймаються слухом:

她放声大笑——清脆响亮, 仿佛是在以一种孩子气的方式。

他大声说——好像是对聋子说的。

Отже, зіставлення ознак та властивостей явищ навколишнього світу спричиняють регулярне використання в прозі Лю Цисіня порівняльних конструкцій із прикметниковою основою, яка представлена прикметниками, співвідносними із різними групами лексико-семантичного спрямування, серед яких здебільшого домінантною є наявність полісемантичності, що дає змогу прикметниковій основі прогнозувати полісемічний комплекс ознак, виражених образом порівняльної конструкції.

Порівняння становить один із важливих засобів пізнання світу, в результаті якого можуть бути виявлені ідентичні ознаки, властивості, характерні для

зіставляваних предметів або явищ. Порівняння засновується на властивості чи сукупності властивостей, що дозволяють двом різним предметам вступити до компаративного відношення, тобто стати порівнюваними. Ця властивість чи сукупність властивостей є основою порівняння .

За характером вираження виділяють вербалізовану (експліцитну) та приховану (імпліцитну) основи порівняння. Ознаки, що становлять експліцитну основу порівняння, здебільшого виражаються дієсловами та прикметниками.

Переважно основна позиція в порівняльних конструкціях у прозі Лю Цисіня відводиться дієсловам, що належать до таких лексико-семантичних груп:

- руху, переміщення в просторі:

她动作娴熟，仿佛天天去跳舞.

- видозміни, перетворення, підсилення якості або ознаки:

你环顾四周——似乎有些东西真的变了.

- конкретної дії:

她已经习惯了天一亮就起床，就好像去上班一样.

- звучання:

寂静如潮水般在耳边响起

- психічного стану:

她总是像第一次那样被冒犯.

- фізичного стану:

很痛，好像有人在旁边拉.

- дієслова оптичного сприймання некольорової кваліфікації:

她的眼睛闪闪发亮，好像里面有泪水.

- дієслова кольорової кваліфікації:

她的脸涨得通红，好像整张脸都被涂上了颜料.

- дієслова ставлення до об'єкта:

她可以理解他为丈夫，却不愿理解他为父亲.

Семантика ядерного дієслівного елемента основи порівняльної конструкції відбувається за такими показниками:

- звучність:

这些话在他耳边沙沙作响，以至于它们在他面前蜿蜒而行。

- темп протікання дії:

她恭恭敬敬地做着每一件事，好像检查每一件小事。

- відношення до предмета:

但他并没有开始哼哼，他小心翼翼地托着鼻子，她问。

- вдача, темперамент:

她优雅地走着，像一只孔雀。

- характер протікання дії:

不知不觉，仿佛在沉睡，总有一天死亡会降临到自己身上。

Отже, результатом дослідження стало доведення факту того, що порівняльним конструкціям, основа яких є дієслівною, притаманне достатньо активне використання у прозових творах, автором яких є Лю Цисінь. Їх використання дозволяє порівняти певні явища та предмети за тим, наскільки подібно або відмінно вони виконують дії. Уточнення дієслівної основи порівняльних конструкцій відбувається завдяки прислівникам, використання яких пов'язане з семантично-конкретизаційною функційністю, що дозволяє разом із дієсловами здійснювати витворення основ, що формують порівняльну конструкцію як таку.

Висновки до розділу 2

Лю Цисінь – безперечно, унікальний письменник, наділений власним стилем, філософією та особливим баченням наукової фантастики. Поки що за межами Китаю вийшло лише три його романи, але він уже завоював широке визнання.

Поєднати наукову фантастику з такою сферою, як поезія, філософія та релігія – неймовірно складне завдання, впоратися з яким під силу лише майстру. У його творчості, та й узагалі у світовій фантастиці, це ще й винятковий випадок, бо для поєднання майже непоєднуваних речей потрібен рідкісний літературний талант.

Але головне, що вже встиг довести Лю Цисінь своїми книжками – це те, що науково-фантастична література здатна дати щедрі сходи не лише на ґрунті європейської культури. Лю Цисінь – перша людина не із західного світу, яка досягла

на ниві наукової фантастики приголомшливого успіху. І, можливо, його трилогія являє собою лише початок нового глобального явища.

Прозова творчість Лю Цисіня характеризується використанням асоціативних образів та прийомів, на яких засновуються численні порівняння прози письменника.

За нашими спостереженнями, найбільшу продуктивність у прозових творах Лю Цисіня виявили структури, у яких позицію компаратива посідають компоненти, виражені іменниками чи іменниками із ад'єктивними поширювачами, що є назвами тварин і рослин, а також астрономічними назвами.

Дослідження довело, що в мові прозових творів Лю Цисіня достатньо активно використовуються порівняльні конструкції з дієслівною основою, завдяки чому порівняльна паралель між двома предметами або явищами, наявними в навколишньому світі, проводиться за тим, наскільки подібно вони виконують дії. Уточнення дієслівної основи порівняльних конструкцій відбувається завдяки прислівникам, що вживаються в семантико-конкретизаційному вимірі та, поєднуючись із дієслівними лексемами, провадять формування основ конструкцій порівняльності.

Реалізація порівняльних конструкцій із прикметниковою основою у прозових творах Лю Цисіня пояснюється об'єктивними чинниками. Зіставлення за різними ознаками предметів та явищ об'єктивного світу спричиняє необхідність зіставлення їх властивостей. Компаративна частина, що містить означальну характеристику, зазвичай призначається для того, аби під час зіставлення одних предметів та явищ із іншими, що добре відомі та часто використовуються для того, аби задовольнити різні життєво необхідні потреби, була наявна можливість більш повної та виразної характеристики порівнюваних предметів або явищ.

Можна відзначити достатню регулярність уживання порівняльних конструкцій, що мають «приховану» (імпліцитну) основу, у прозових творах Лю Цисіня. Імпліцитна інформація може стати зрозумілою читачеві завдяки прочитанню номінативного значення компонентів предмета й образу порівняння, семантичних конкретизаторів, що сприяють їх уточненню, а також подальшого тексту.

ВИСНОВКИ

Отже, порівняння є важливим елементом китайської літератури та культури, і з часом змінювалися їх стиль та вживання. Лю Цисін, як відомий сучасний письменник, відтворює та трансформує традиційні прийоми порівняння в своїх творах, використовуючи їх для передачі образів та настроїв, а також створення символічного змісту. Його творчість стала одним з найбільш значущих внесків в розвиток китайської літератури та фантастики.

Одним із найдавніших та основних способів пізнання навколишнього світу є порівняння. Для порівняння характерною є складність використання в лінгвістичному та літературознавчому обігах, воно є явищем антропоцентричним, скерованим на те, аби зіставити явища нашої реальності або абстрактні уявлення, які є, по суті, віддаленими одне від одного, але потребують оцінки, здійсненої на підставі авторського суб'єктивного досвіду.

Поети постійно вдаються до використання порівнянь художнього характеру не тому, що прагнуть до зіставлення речей, що не можуть бути порівняними через власну природу шляхом заміщення однієї речі іншою, а тому, що намагаються здійснити підкреслення певної риси, що є характерною, саме таким способом, надати реципієнтові можливість «прочитати» ту чи іншу річ так само, як вона «прочитується» поетом.

Семантичне наснаження, притаманне компонентам порівняння, формує підставу до вивчення творчої письменницької психології, виявлення об'єктивної та прагматичної інформації, що складає фрагмент того, що зображене вповні.

Повноцінне розуміння порівняльної семантики стає можливим лише завдяки методиці, яка представлена ідеографічним лексичним описом. Складифікувати й типологізувати порівняння за тим, із якими семантичними полями найбільш успішно співвідносяться компоненти, представлені компаративною конструкцією, можна набагато конкретніше, ніж при звертанні до більшості вже наявних класифікацій, що базуються на узагальнених значеннях категорійності, які також є підставою до формування відповідних конструкцій. Йдеться тут про істоту-неістоту,

притаманність об'єктові рис конкретності чи абстрактності, приналежність його до одиничних чи збірних величин тощо.

За допомогою моделей художнє порівняння можна представити як цілісну лінгвістичну структуру, що має свої специфічні граматичні та лексичні особливості. Різноступіньне моделювання (від простого – до складного, від конкретного – до загального) дозволяє отримувати різні судження, поєднувати їх у систему та вибудовувати моделі. Такі моделі надають можливість для вивчення властивостей модельованого об'єкта (порівняння), тобто виявлення системи шляхів творення порівнянь, за якими можна утворити нові семантично коректні художні порівняння.

Порівняння в китайській мові складається з об'єкта порівняння, інтерпретації, що описує об'єкт, і так званого слова подібності. Слова подібності виражені прийменниками чи дієсловами порівняння та є його маркерами

У китайській мові виділяють такі типи порівнянь:

- 1) людина порівнюється з предметом за загальними рисами,
- 2) предмет порівнюється з людиною за загальними рисами.

Неможливість буквального прочитання порівняльної конструкції в сучасній китайській мові змушує шукати шляхи для її розпізнання, використовуючи переносне значення, тоді як при порівнянні правдоподібність викладу фактичного стану справ не порушується та зберігається пряме значення, закладене у порівняльній конструкції.

Лю Цісінь – безперечно, унікальний письменник, наділений власним стилем, філософією та особливим баченням наукової фантастики. Поки що за межами Китаю вийшло лише три його романи, але він уже завоював широке визнання.

Поєднати наукову фантастику з такою сферою, як поезія, філософія та релігія – неймовірно складне завдання, впоратися з яким під силу лише майстру. У його творчості, та й узагалі у світовій фантастиці, це ще й винятковий випадок, бо для поєднання майже несполучуваних речей потрібен рідкісний літературний талент.

Але головне, що вже встиг довести Лю Цісінь своїми книжками – це те, що науково-фантастична література здатна дати щедри сходи не лише на ґрунті європейської культури. Лю Цісінь – перша людина не із західного світу, яка досягла

на ниві наукової фантастики приголомшливого успіху. І, можливо, його трилогія являє собою лише початок нового глобального явища.

Прозова творчість Лю Цисіня характеризується використанням асоціативних образів та прийомів, на яких засновуються численні порівняння прози письменника.

За нашими спостереженнями, найбільшу продуктивність у прозових творах Лю Цисіня виявили структури, у яких позицію компаратива посідають компоненти, виражені іменниками чи іменниками із ад'єктивними поширювачами, що є назвами тварин і рослин, а також астрономічними назвами.

Дослідження довело, що в мові прозових творів Лю Цисіня достатньо активно використовуються порівняльні конструкції з дієслівною основою, завдяки чому порівняльна паралель між двома предметами або явищами, наявними в навколишньому світі, проводиться за тим, наскільки подібно вони виконують дії. Уточнення дієслівної основи порівняльних конструкцій відбувається завдяки прислівникам, що вживаються в семантико-конкретизаційному вимірі та, поєднуючись із дієслівними лексемами, провадять формування основ конструкцій порівняльності.

Реалізація порівняльних конструкцій із прикметниковою основою у прозових творах Лю Цисіня пояснюється об'єктивними чинниками. Зіставлення за різними ознаками предметів та явищ об'єктивного світу спричиняє необхідність зіставлення їх властивостей. Компаративна частина, що містить означальну характеристику, зазвичай призначається для того, аби під час зіставлення одних предметів та явищ із іншими, що добре відомі та часто використовуються для того, аби задовольнити різні життєво необхідні потреби, була наявна можливість більш повної та виразної характеристики порівнюваних предметів або явищ.

Можна відзначити достатню регулярність уживання порівняльних конструкцій, що мають «приховану» (імпліцитну) основу, у прозових творах Лю Цисіня. Імпліцитна інформація може стати зрозумілою читачеві завдяки прочитанню номінативного значення компонентів предмета й образу порівняння, семантичних конкретизаторів, що сприяють їх уточненню, а також подальшого тексту.

Таким чином, порівняння в художній літературі та фантастиці є важливим засобом виразності та побудови образів. Вони можуть використовуватись як для підсилення емоційного ефекту, так і для передачі конкретної інформації про персонажів та їх взаємини. Крім того, у сучасній китайській фантастичній прозі порівняння можуть бути більш вільними та експериментальними, оскільки жанр дозволяє авторам проявляти свою творчість та використовувати нестандартні стилістичні прийоми.

注解

这部作品致力于研究刘七星奇幻散文中明喻的使用规律。值得注意的是，作家经常诉诸于艺术性质的比较，不是因为他试图通过用一个事物代替另一个事物来比较由于其性质而无法比较的事物，而是因为他试图强调某种特征那是特色。

刘启新的散文作品以使用联想意象和技巧为特点，许多作家散文的比较都是基于此。据我们观察，刘启兴散文作品中以动植物名、天文名等名词或带形容词修饰语的名词所表达的成分占据比较位置的结构最为多产。

研究证明，在刘启新的散文语言中，相当积极地使用动词基础的比较结构，即根据行为的相似程度来比较周围世界中存在的两个物体或现象。刘启兴散文作品中形容词基比较结构的实施是客观因素所解释的。通过各种特征对客观世界的物体和现象进行比较，就需要比较它们的性质。

关键词：形象，比较，联想

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Концева, І. (2011). Порівняння в китайській мові: синтаксичні особливості та мовна картина світу [Comparison in Chinese language: syntactic peculiarities and linguistic worldview].
- Журавель, Л. (2012). Порівняння в китайській мові: функції та типи [Comparison in Chinese language: functions and types].
- Баран, Я.А. (2015) Фразаологія у системі мови [Phraseology in the language system]: дис. ... доктора філол. наук. ІваноФранківськ.
- Білоноженко, В.М. & Гнатюк, І.С. (1989). Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів [Functioning and lexicographical development of Ukrainian phraseological units]. Київ: Наукова думка.
- Гречко, Н.Л. (2012). Порівняння в китайській мові як вираження образів світу [Comparison in Chinese language as an expression of worldview].
- Биков, О. (2010) Семантика порівнянь в китайській мові та її відображення у перекладі [Semantics of comparison in Chinese language and its reflection in translation].
- Корнієнко, М. (2013) Порівняння в китайській мові та культурні особливості їх вживання [Comparison in Chinese language and cultural features of their use].
- Коваль, І. (2015) Особливості вживання порівнянь у китайській та українській мовах [Peculiarities of the use of comparison in Chinese and Ukrainian languages].
- Ігнатов, О. (2014) Особливості фразеології сучасної китайської мови [Peculiarities of phraseology in modern Chinese language].
- Ганжа, С.А. & Сінкевич, Н.М. (2015). До питання про трансформацію усталених фразеологізмів.
- Гнатюк, І.С. (1982) Трансформація традиційних фразеологізмів в сучасній українській художній прозі [Transformation of Traditional Phraseological Units in Modern Ukrainian Fiction].
- Демський, М. (1994). Українські фрази й особливості їх творення [Ukrainian Phrases and Their Formation Features]. Львів: Просвіта.

Коваль, А.П. (1987). Практична стилістика сучасної української мови [Practical Stylistics of Modern Ukrainian Language]. Київ: Вид-во при Київ. ун-ті ; Видавн. об'єднання «Вища школа».

Корень, Е.В. (2000). Системно-функціональні особливості англійських прислів'їв [Systemic-Functional Features of English Proverbs]. Суми.

Михайлова, Н. (2005) Порівняння в китайській мові та їх переклад українською мовою [Comparisons in Chinese Language and Their Translation into Ukrainian].

Кузнєцова, Г.В. (2004). Види семантичних змін у фразеологізмах (на матеріалі сучасної англійської прози) [Types of Semantic Changes in Phraseological Units (Based on Modern English Fiction)]. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія "Філологія", 7(1), 150–157.

Кучеренко, І.К. (1959). Порівняльні конструкції мови в світлі граматики [Comparative Language Constructions in the Light of Grammar]. Київ.

Лис, В. Діва Млинища [The Mill Girl]. Отримано з http://chtyvo.org.ua/authors/Lys_Volodymyr/Diva_Mlynyscha/

Лис, В. Соло для Соломії [Solo for Solomiya]. Отримано з http://chtyvo.org.ua/authors/Lys_Volodymyr/Solo_dlia_Solomii/

Лис, В. Століття Якова [Century of Yakov]. Отримано з http://chtyvo.org.ua/authors/Lys_Volodymyr/Century_of_Yakov/

Мецлер А.А. Прагматика комунікативних одиниць. – Кишинів: Штінца, 2009. – 103 с.

Мецлер А.А. (2009). Прагматика комунікативних одиниць. Кишинів: Штінца. 103 с.

Міняйло Р.В. (2001). Активні процеси в ареальній фразеології сходу України: дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01 "Українська мова". Луганськ, 261 с.

Мороховский А.Н. (1991). Стилiстика англiйської мови. Київ:Вища шк. 272 с.

Цзин Сюнлін. (2011) Порівняння та їх роль у формуванні образів в китайських художніх творах.

Найда А.М. (2002). Стійкі народні порівняння як об'єкт фразеології (семантичний і структурний аспекти): дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 208 с.

- Пономарів О.Д. (1992). Стилїстика сучасної української мови: підручник. Київ: Либїдь. 248 с.
- Прокопчук Л. В. (2005). Порівняння в структурї простого речення (семантико-функціональний аспект). Вінниця: ТОВ фірма «Планер». 131 с.
- Потебня О. (1985) Естетика і поетика слова: збірник / Упоряд., вступ. ст., примїт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної; Пер. А. Колодної. 302 с.
- Пташник, С.Б. (2003). Структурно-семантичні особливості фразеологічних модифікацій та їхні функції в німецькому газетному тексті: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 "Германські мови". Львів, Україна.
- Кузьменко, В.І. (1997). Словник літературознавчих термінів. Київ: Український письменник.
- Супрун, А.П. (1999). Семантико-стилістичні особливості фразеологічних одиниць (на матеріалі поетичних творів Максима Рильського): дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01. Миколаїв. Ужченко В.Д. Українська фразеологія : навч. посїб. [для філол. фак. ун-тів] / В.Д. Ужченко, Л.Г. Авксентьєв. – Х. : Основа, 1990. – 167 с.
- Ужченко, В.Д., & Авксентьєв, Л.Г. (1990). Українська фразеологія: навч. посїб. [для філол. фак. ун-тів]. Х.: Основа.
- Ужченко, Д.В. (2000). Семантика українських зоофразеологізмів в етнокультурному висвітленні [Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, спеціальність 10.02.01 "Українська мова"]. Луганськ.
- Бажан, М. (Ред.), Кудрицький, А. (Відп. ред.). (1983). Українська радянська енциклопедія [Том 9]. 2-е вид. К.: Головна редакція укр. радянс. енциклопедії.
- Устенко, Н. (2005). Семантико-стилістичні особливості функціонування фразеологізмів у мові художніх творів В. Винниченка. Наукові записки: зб. наук. ст. Серія "Філологічні науки (літературознавство, мовознавство)", 62(1), 251–256.
- Чабаненко, В.А. (1984). Основи мовної експресії. К.: Вища шк.
- Комисаренко, В. (2010). Моделювання образів за допомогою порівнянь у сучасній китайській та українській мовах.
- Чжан, Лун. (2007.). Порівняння як стилїстичний прийом в китайській мові.
- Лю, Цисїнь. (2014). Проблеми трьох тіл. Вухань.

刘启新。(2014). 三体问题。武汉, 280 c.

郑晓红。(2015). 汉语比较修辞学。北京: 商务印书馆。

周振甫。(2010). 汉语比喻修辞研究。北京: 语文出版社。